

Altjóða Friðarárið 1986 og Bahá'í:

Fyrijóttan um heimsfrið

III.

Hövuðsspurningurinn, sum fyrst má loysast, er, hvussu heimurin í dag, fastgrögvinn í ósemjur, verður til heim, har samljóð og samarbeiði valdar.

Heimsskipan kann bert reisast við óvirkandi meðvit um eind mannaættarinnar, tað er andligur sannleiki, øll visindi menniskjunnar vátta. Mannfrøði, livvirkisfrøði, sálarfrøði ásanna bert eitt stig av menniskjum, hóast óendaliga fjølbroytt í sínum týðningarminni eyðkennum. Ásannanin av hesum sannleika krevur, at vit blaka allar forðomar frá okkum, forðomar, grundaðir á rasu, støtt, húðarlit, trúgv, tjóðskap, kyn, siðmenning — í stuttum alt tað, ið ger fólk før fyri at halda seg vera meiri enn onnur. Viðurkenningin av eind mannaættarinnar er fyrsta grundleggjandi treytin fyri at umskapa og skipa heiminn sum eina tjóð, heimið hjá mannaættini. Alheims viðurkenning av hesi andligu meginreglu er av allar størsta týðningi fyri allar munagóðar royndir at skapa frið í heiminum. Hetta eigur tí at verða kunngjørt um allan heiminn, læra stúlkunum og alsamt verjast av øllum tjóðum, sum fyrireika seg til ta livrunnu broyting í samfelagsskipanini, hon hevur í sær.

Sambært Bahá'í sjónarmiðnum krevur viðurkenning av eind mannaættarinnar »einki minni

enn avvápnan og endur-reising av øllum tí siðmentaða heiminum, einum heimi, ið er sínámillum heftur við livandi bondum á øllum hövuðsøkjum í livinu; í politikki, andligum hugsjónum, handli og figgjarmálum, máli og skrift, men kortini óendaliga ymiskur viðvikjandi eyðkennum limalandanna.

Tá ið Shogi Effendi, Verjin hjá Bahá'í trúnni, greiddi frá árið 1931, hvat henda grundleggjandi meginregla týddi, segði hann: »Hon hevur ikki tilendamáls at kollvelta núverandi samfelagsundirstøðið; hon roynir at víðka grundarlagið hjá tí og endurmynda tess stovnar í samsvari við tørvin hjá einum heimi, ið støðugt broytist. Hon gongur ikki imóti lögligari tjóðskaparkenslu og matar ikki burtur undan neyðugum löglýdni. Málið er ikki at kveða eldin av skilgáðum forsturlandsalski í hjartanum hjá menniskjunum ella burturbeina sjálvstýri tjóðanna, sum er so týðningarmikið, um tær vilja sleppa undan avgjördari miðsavnan. Hon hvorki vanvirðir ella roynir at halda niðri fjølbroytileikanum í tjóðareyðkennum, søgu, máli og siðsøgu, hugsan og siðum, ið sundurgreina tjóðir heimsins. Hon avnottar avgjördari miðsavnan øðrumegin og øllum royndum til at javn gera hinumegin. Hennara loysnarorð er eind í fjølbroytileika.»

Fyri at náa hesum málum, mugu ymsar broytingar til tað betra verða í støðuni hjá teimum einstøku tjóðunum viðvikjandi politiskum avgerðum. Á hesum øki valdar nú næstan fullkomið stjórnarloysi orsakað av skorti á greiðum lógum og alment viðurkendum og útinnandi meginreglum, ið kunnu stýra viðurskiptini millum tjóðir. Fólksameiningin, Sameindu Tjóðir og teir nógvu felagsskapirnir og semjnar gjórdar av teimum, hava uttan iva hjálpt til at minka um tey negativu árinini av stríði millum tjóðir, men tað hevur vist seg, at hesir felagsskapir ikki kunnu forða kriggi. Í roynd og veru hava tiggjuts kriggi verið siðan seinna heimsbardaga; nógv standa enn.

Hövuðstáttirnir í hesum vandamáli vóru longu komnir fram í 19. øld, tá ið Bahá'u'lláh fyrst setti fram uppskotið um stovnseting av heimsfriði. Hann greiddi frá meginregluni um felags trygd fyri øll í kunngerðum, sum vóru vendar til stjórnarleiðarar í heiminum. Shogi Effendi gjørdi fylgjandi viðmerkingar til orð hjá Bahá'u'lláh: »Hvat kundu hesi fyndigu orð aðramáta týtt, enn at tað ikki slepst undan at skerja tað ótálmaða tjóðskaparliga fullveldið sum avgjørt neyðuga treyt fyri at seta á stovn framtíðar Ríkissamfelagið við øllum tjóðum heimsins? Okkurt slag av virriki má neyð-

turviliga menna seg. Til frama fyri tað mugu allar heimsins tjóðir sleppa einum og hvørjum rætti til at kriggjast, ávisum rættindum til at áleggja skatt og øllum rættindum til at varðveita dubbing, uttan tað neyðuga til at varðveita innanhýsis landaskil. Slikt yvirríki má hava innan sitt øki altjóða úttingingaryrkisgagn, ið hevur ovasta og óvirkandi myndugleika yvir móguliga tvørsintum limum í ríkissamfelagnum; Heimsparlament, hvørs limir skulu verða valdir av øllum tjóðum, og hvørs val skal verða ásaðnað av teim ymisku stjórnum, og Hægstærætt, hvørs úrskurðir skulu verða bindandi, eisini í forum, tá partarnir ikki hava játtat til sjálvbodrur at leggja søk sína fyri hann at avgera. Í hesum heimssamfelag verða búskaparligir mýrar med alla brotnir niður, og sínámillum heftingin hjá arbeidsgvarum og arbeidurum endaliga viðurkend, átrúnaðarlig fanat-

Í sambandi við Altjóða Friðarárið 1986 hevur Bahá'í heimssamfelagsskapurin givið út bræv undir heitinum »Fyrijóttan um heimsfrið», stilað til allar tjóðir heimsins. Innihaldið ger tað núverandi støðuna í heiminum upp, og m.a. verður heitt á leiðarar hansara, uttan mun til hugmyndafrøði, at stiga fram og við avgjörðum vilja samráðast í sameindari leitan eftir haldgóðum loysnum. Talan er so stutt ikki um nakra áhrúnaðarliga propaganda, men heldur um praktisk uppskot mótvegis teimum ovurstóru trupulleikum, heimurin í dag hevur at dragast við.

Brævið er givið oddamonnunum í Eystri og Vestri eins væl og ST-aðalskrivarránum Perez de Cuellar. Í Føroyum er tað handað Atla P. Dam, lögmanni. Móttøkan hevur sum heild verið stak góð, og millum tey oddafólk kring allan heiminn, ið hava gjørt sera positivar viðmerkingar eru Margretha danadrotning, israelski forsetin Chaim Herzog og forsætisráðharrin Shimon Perez, Laurent Fabius, fyrrv. forsætisráðharri í Fraklandi, Willy Brandt, vinnari av Nobel-fríðarvirðislenini og tann gitni katólski gudfrøðingurin Hans Küng, fyri bert at nevna nakrar fáar. Átlanin er at »Fyrijóttan um heimsfrið» skal latast teimum leiðandi í Føroyum, umframt tí almenningi, ið er áhugaður, við tað, at tað víðger tey allarmest átrókandi málini fyri nútíðina.

Leiðarin í Guatemala tekur imóti Friðarbrævinum frá Bahá'ím

isma og klandur eru við alla manað í moldina, rasuhatur og figgindaskapur týnd fyri altíð; har skulu vera galdandi somu altjóða lógir, ið eru úrslitið av vælmhugsaðu avgerðum Heimsparlamentsins, og heimilað uppleggning í hernaðarliga stýri sameiningarlímanna, fer brot fram; og at enda heimssamfelag, har lúnsk og hernaðarlig tjóðskaparóhógv er vörðin til varandi meðvit um heimssborgararættindi. Grovliga er hetta tann heimsskipan, Bahá'u'lláh fyrisá; ein heimsskipan, ið fer at verða skoðað á sum tann fagrasta frukt av einum spakuliga búandi tíðarskeiði.»

Landsstjórin á Bahama-oyggjunum Sir Gerald Cash, tekur imóti fyrijóttan um Heimsfrið

Bahá'u'lláh gav fylgjandi ábending um, hvussu hesi vittevnandi tiltøk verða sett í verk: »Tann tíðin má koma, tá allar menniskjur sannkenna tann bjóðandi neyðturvilikan í at halda víldiga altumfatandi ráðstevnu. Heimsins ráðandi og kongar mugu neyðturviliga taka lut og samráðast við tí endamáli at leggja grundirnar undir hin Mikla Frið heimsins millum manna.»

Dirvið, ráðataksemið, reinlyndið, ósjálvsøkin kærleiki millum øll fólkslog, allir teir andliti og moralsku eginleikarnir, sum eru neyðugir til tess at taka hetta sera umráðandi stigið fram á heimsfriðin, miðsavna seg um virkisviljan. Og við tí i hyggju at fáa fram tann neyðuga viljan, eigur at verða grundað á veruleika

menniskjunnar, nevniliga hennara hugsan. Um týðningin av hesum máttmikla veruleika verður fataður, skilir fólk eisini hvussu samfelagsliga neyðugt tað er at draga fram í ljósið virði hansara við sannari, partleysari og hjartaligari ráðlegging og at virka út frá úrslitnum av henni. Bahá'u'lláh peikaði áhaldandi á frymunin og tann óundansleppandi tørvin fyri samráðingum, tá ið talan er um skipað og reglugfast liv. Hann segði: »Samráðing gevur menniskjuni størri fatan og umbroytt gitingar til vissu. Hon er eitt skínandi ljós, ið visir vegin í einum dímum heimi. Allir lutir eiga menningar og fullkomlig-leikastøði. Menningin av